

Враховуючи той факт, що використання КЕП на електронному документі не спростовує його юридичної сили, аптечні заклади мають можливість впровадження у своїй господарській діяльності електронного документообігу. Зокрема, за електронними рецептами відпускаються лікарські засоби за урядовою програмою «Доступні ліки». Щоб укласти договір про реімбурсацію з НСЗУ аптечний заклад має забезпечити наявність аптечної інформаційної системи (АІС) для обміну інформацією з центральною базою даних електронної системи НСЗУ та КЕП у всіх працівників, які відпускати будуть лікарські засоби за електронними рецептами.

Лікар виписує рецепт в електронній телекомунікаційній системі, засвідчуючи його КЕП. Отримавши СМС-повідомлення з номером рецепту, пацієнт звертається до аптеки, що має чинний договір з НСЗУ. Провізор знаходить необхідний рецепт в АІС і відпускає лікарський засіб, фіксуючи дану операцію своїм КЕП. Протягом двох тижнів з НСЗУ до аптечного закладу надходить оплата за відпущені за названою програмою лікарські засоби.

Висновки. Наявність КЕП дає можливість аптечним закладам вести електронний документообіг, зокрема, обслуговувати електронні рецепти за програмою «Доступні ліки» та подавати онлайн звітність до органів державного регулювання.

ВСТАНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ПОРЯДКУ У ЗАКЛАДАХ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Котлярова В. Г.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна
vgkotlarova@i.ua

Вступ. З реалізацією медичної реформи в Україні, державні заклади охорони здоров'я автономізуються у комунальні некомерційні підприємства.

В умовах надання їм самостійності з'являється можливість застосовувати економічне управління, яке є складною системою, що оперує з соціально-економічними процесами, до яких залучені певні колективи, окремі працівники з власними соціально-економічними інтересами, які не завжди співпадають з цілями діяльності підприємства як цілого. Основою економічного управління закладами охорони здоров'я є економічний порядок. Економічний порядок – це рамкові умови господарювання, тобто сукупність інститутів, необхідних для того, щоб економічні суб'єкти могли приймати рішення і здійснювати дії, «гарантувати права, свободи кожної людини».

Метою роботи є розробка алгоритму обґрунтування економічного порядку у закладах охорони здоров'я.

Матеріали і методи. У роботі застосовувалися методи логічного аналізу, синтезу та ін.

Результати та обговорення. З метою обґрунтування економічного порядку у закладах охорони здоров'я пропонується наступний алгоритм.

Етап 1. Обґрунтування організаційної, технологічної та фінансової структур закладу охорони здоров'я.

Можливість структуризації, виділення підрозділів закладів охорони здоров'я та умовне об'єднання їх за певними ознаками в центри відповідальності, характеризується тим, що:

- вони є адміністративно відокремленими і мають певну оперативно-господарську самостійність;
- за ними закріплені певні основні засоби, персонал, керівників, а у великих підрозділах навіть створюється власний апарат управління, наприклад, у багатопрофільних клініках;
- кожен підрозділ (як лікувальний, так і управлінський) виконує певну функцію і, в цьому сенсі також є відокремленим.

Етап 2. Визначення функцій, повноважень та відповідальності певних підрозділів. Цей етап повинен реалізовувати за допомогою організаційно-

функціональної моделі (матриці (відповідальності)). Вона сприяє наочному визначенню організаційних ланок, закріплення функцій за ланками та межі відповідальності.

Етап 3. Формування керуючої та керованої підсистем. При формуванні керуючої підсистеми, повинна враховуватися прийнята структура управління в певній організації: лінійна, функціональна, штабна або лінійно-функціональна, матрична. Залежно від прийнятої структури управління здійснюється формування структури органів управління, яке полягає у визначенні ланок управлінського апарату, їх взаємозв'язку, кола обов'язків органів, зайнятих плануванням, оперативним керівництвом, контролем та ін.

Етап 4. Визначення оптимальної форми управління. Форма управління може бути двох моделей:

- централізована форма орієнтована на централізоване, директивне планування і управління;
- децентралізована форма – на самостійність підрозділів, на регулювання їх роботи за допомогою економічних методів.

Перша модель широко застосовувалася в соціалістичній економіці, є переважаючою і сьогодні, друга – характерна для сучасного внутріфірмового менеджменту західних компаній. У міру просування від першої до другої моделі посилюється економічна відповідальність підрозділу за результати власної роботи.

Етап 5. Вибір доцільних методів управління. Оскільки заклад охорони здоров'я є соціальною-економічною системою, то управління ним – це, передусім, управління персоналом. Методи управління персоналом поділяються на економічні (які полягають у впливі на суб'єкт управління через економічні важелі і інтереси), адміністративні (дія на суб'єкт управління через накази і розпорядження) та психологічні (дія на суб'єкт управління шляхом переконання працівників).

Етап 6. Встановлення показників діяльності підрозділів. Система показників діяльності є в певному розумінні «системою координат» економіки закладу охорони здоров'я. Саме у розробці системи показників і визначенні їх кількісних значень полягає процес планування, а на забезпеченні досягнення планових показників будується система стимулювання і відповідальності як окремих ланок, підрозділів так і працівників підприємства.

Підприємство самостійно визначає структуру управління і встановлює чисельність персоналу, будує взаємовідносини між окремими підрозділами. Але, при цьому слід враховувати наступні обставини.

Перше. Маючи широку самостійність, заклад охорони здоров'я, поряд з цим, зобов'язаний дотримуватися законодавчих вимог з охорони праці, соціальної захищеності персоналу, охорони довкілля а ін.

Друге. Процес управління закладом охорони здоров'я базується на розподілі прав і обов'язків окремих підрозділів, регламентації процедур планування, обліку, контролю і стимулювання. Тому з'являється необхідність документальної регламентації усіх сторін внутрішньої діяльності закладу охорони здоров'я.

Передусім, управління підприємством здійснюється відповідно до «Ліцензійних умов провадження медичної діяльності», згідно з якими розробляється Статуту, в якому визначаються органи управління, порядок їх формування, компетенція і повноваження керівництва підприємства і трудового колективу.

Ще одним документом, який відповідно до статті 65 Господарського Кодексу України в обов'язковому порядку складається на кожному підприємстві, є Колективний договір.

У рамках повноважень, визначених Статутом, для ефективного управління керівництво затверджує цілий комплекс внутрішніх документів підприємства. На основі цих документів, а також нормативних актів

державних органів управління і повинен відбудовуватися економічний порядок на підприємстві:

- організаційна структура підприємства регламентується Положеннями про структурні підрозділи, посадовими інструкціями спеціалістів. Ці документи встановлюють права і обов'язки, як окремих фахівців, так і управлінських підрозділів. За допомогою цих документів відбувається делегування права ухвалення рішень, встановлюються сфери компетенції окремих фахівців та ін.;
- наказом керівника підприємства встановлюється порядок підготовки окремих управлінських рішень (оформлення договорів, порядок розробки внутрішніх планів підприємства, порядок організації і проведення ремонтних робіт та ін.);
- економічні взаємовідносини окремих підрозділів деталізуються наступними внутрішніми документами підприємства:
  - наказом про облікову політику, в якому встановлюються основні принципи організації і ведення бухгалтерського обліку, визначаються методи оцінки запасів при вибутті, метод нарахування амортизації, оцінки дебіторської заборгованості та ін.;
  - положенням про оплату праці працівників закладу охорони здоров'я, що містить: порядок формування фонду оплати праці окремих підрозділів, тарифні ставки і посадові оклади, види і розмір доплат і надбавок, умови їх виплати;
  - положенням про преміювання, що встановлює: перелік показників за виконання яких персонал преміюється, розмір премії, умови її виплати.

Висновки. Запропонований алгоритм обґрунтування економічного порядку у закладах охорони здоров'я може бути покладений у основу розробки технології економічного управління закладом охорони здоров'я.